

**UITZONDERLIJKE GROEP BRUINVISSEN PHOCOENA PHOCOENA VOOR DE NOORDHOLLANDSE
KUST, JANUARI 1988.**

**EXCEPTIONAL HERD OF HARBOUR PORPOISES SEEN FROM THE COAST OF NOORD-HOLLAND,
JANUARY 1988.**

Tijdens zeetrekellingen vanaf het paviljoenterras bij Camperduin (telepost Hondsbossche Zeewering) op 14 januari 1988 werd mijn aandacht om ongeveer 15.00u 's middags getrokken door een groep meeuwen die enigszins paniekerig opvloog. Vreemd genoeg bleven de meeuwen boven één bepaalde plaats stilhangen en doken ze af en toe naar het wateroppervlak. Nog ongewoner was het schouwspel dat zich daar afspeelde. In een tijdsbestek van amper een half uur passeerde namelijk een groep van tenminste 17 Bruinvissen *Phocoena phocoena*, met een flink tempo in noordelijke richting zwemmend.

De Bruinvissen trokken op een afstand van 200-500 meter uit de kust voorbij in verspreide, kleine troepjes (waaronder ook enkelingen) en de afstand tussen het eerste en laatste dier bedroeg zo'n 2 kilometer. De aantalschatting (17 exemplaren) moet als het absolute minimum gezien worden; wellicht ging het om enkele tientallen exemplaren.

Korte tijd later, op 18 en 19 januari 1988, werden aan boord van het MS Aurelia dicht onder de Noord- en Zuidhollandse kust ook enkele Bruinvissen opgemerkt. Op 18 januari een exemplaar op de Pettemer Banken, enkele kilometers uit de kust bij Petten (obs. M.F.Leopold, P.Wolf) en op 19 januari ter hoogte van Katwijk op enkele kilometers uit de Zuidhollandse kust (obs. C.J.Camphuysen). In het laatste geval was het ook weer een groep meeuwen die de aandacht trok.

Kennelijk hebben in januari 1988 meer Bruinvissen de Nederlandse kust-wateren aangedaan dan de laatste jaren gebruikelijk was. Tijdens vliegtuigtellingen in de periode december 1984-juni 1986 werden dicht onder de kust, waar veel geïnventariseerd werd, geen Bruinvissen waargenomen (Baptist 1987). Vrijwel alle vanuit het vliegtuig waargenomen Bruinvissen werden opgemerkt ten noorden van de waddeneilanden. Meestal ging het daarbij om enkelingen of kleine groepjes (maximaal 5 exemplaren). De Bruinvissen die de laatste jaren tijdens zeetrekellingen vanaf de kust werden gezien waren ook steevast alleen of met z'n tweeën. Waarschijnlijk heeft het hier beschreven geval dan ook betrekking op een doortrekkende groep. Bruinvissen zijn weinig sociaal levende dieren die zich doorgaans alleen groeperen tijdens de trek (Ellis 1982, Verwey 1975). Ook in de jaren dat de Bruinvis nog een gewone verschijning was voor de Nederlandse kust werden zelden grote groepen aangetroffen. Zelfs in het Marsdiep, waar toen soms 20 tot 30 exemplaren op een dag werden geteld, betrof het zelden troepjes groter dan 3 stuks (Verwey 1975).

De waarneming dit jaar lijkt aan te sluiten op een (geringe) toename van het aantal waarnemingen vanaf onze kust in de tachtiger jaren, ondanks een substantiële afname van de hoeveelheid waarnemingen. Alle aanleiding om de Bruinvis ook vanaf het strand in de gaten te houden.

Tenslotte wil ik Kees Camphuysen bedanken voor adviezen en het verzamelen van literatuur.

On 14th January 1988 a rather large herd of Harbour Porpoises was observed during a seawatch from Camperduin (Hondsbosse Zeewering, Noord-Holland). A flock of gulls was paying attention to 'something' happening at the surface and suddenly several groups of Porpoises, totalling at least 17 but perhaps even more individuals, were discovered. This herd, obviously a migrating pod, seems to connect with a slight increase in sightings of Harbour Porpoises during seawatches from the Dutch coast in the eighties, despite a decrease in observer effort.

Baptist, H.J.M. 1987. Waarnemingen van zeezoogdieren in de Nederlandse sector van de Noordzee. *Lutra* 30:93-104.

Ellis, R. 1982. *Dolphins and Porpoises*. Robert Hale, London.

Verwey, J. 1975. The cetaceans *Phocoena phocoena* and *Tursiops truncatus* in the Marsdiep area (Dutch Waddensea) in the years 1931-1973. Intern verslag, Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee, Publicaties en Verslagen, 17a, Texel.

Sander Lagerfeld, Club van Zeetrekwaarnemers, V.Blaaderenweg 20, 1862 JP Bergen.